

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΙΟΥΝΗΣ 1981

Τ Α Ν Ε Α Μ Α Σ

Αίγινα - Ναός 'Αφαίας

Στις 20.3.1981, μετά από προσφυγή κατοίκων της Αίγινας, ή Ε.Ε. συνέταξε PRESS RELEASE σχετικό με την ανέγερση ξενοδοχείου σε απόσταση 700 μ. από τό ναό της 'Αφαίας με άδεια του ΥΠΠΕ. Στο κείμενο αυτό, ή Ε.Ε. ζητούσε από τον 'Υπουργό Πολιτισμού να έπισπεύση τη διαδικασία χαρακτηρι-σμού του ευρύτερου χώρου της 'Αφαίας ως τοπίου ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ώστε να προστατευτεί αποτελεσματικά ό ναός από μελλοντικές τουλάχιστον οί-κοδομικές δραστηριότητες. 'Από όσο μπορούμε να γνωρίζουμε ό χαρακτηρισμός αυτός που έκκρεμεϊ από τις 31.5.79 δέν έχει γίνει μέχρι στιγμής, ένω, σύμ-φωνα με άνεπιβεβαίωτες πληροφορίες έκκρεμοϋν νέες αίτήσεις για οίκοδομικές άδειες στην ίδια περιοχή, καί μάλιστα σε άκόμα μικρότερη απόσταση από τον ναό.

X X X X X X X X

Πολιτιστικό Κέντρο

Πολυάριθμα μέλη, συνδρομητές καί φίλοι της Ε.Ε. διατύπωσαν επανει-λημμένα την αντίθεσή τους για την ανέγερση του Πολιτιστικού Κέντρου παρά τό Πολεμικό Μουσείο στον χώρο της Ριζαρείου Σχολής. 'Η αντίθεση αυτή έκφρά-στηκε σε κοινό ψήφισμα της Ε.Ε., της Φυλοδασικής, του Συλλόγου 'Αθηναίων καί των Φίλων της 'Αθήνας, που δημοσιεύτηκε στό ΒΗΜΑ της 10.5.1981. Στο κείμενο του ψηφίσματος έπισημαίνεται ή έλλειψη σοβαρής καί υπεύθυνης έρευνας στον προγραμματισμό του έργου, οι άνάγκες του όποιου θα μπορούσαν να έξυπηρετη-θούν από υπάρχοντα κτίρια, ένδεχομένως καί σε άξιόλογα νεοκλασσικά κτίρια της περιοχής ('Αρεταίειο, Αίγινητειο, Νοσοκομείο Συγγρού, Ζαρόγλειο).

'Επισημαίνεται άλλωστε ή χρεωκοπία της σύλληψης του Πολιτιστικού Κέντρου ως ένιαού κτιριακού συγκροτήματος στις μέρες μας, καί ή άδόκιμη σύγκριση του έργου με τό BEAUBOURG στό Παρίσι, άφού τό τελευταίο πραγματο-ποιήθηκε στην υποβαθμισμένη περιοχή της λαχαναγοράς, καί λειτουργεί ως ζων-τανό κέντρο έρευνας - ενημέρωσης καί επικαιρότητας, που καμιά σχέση δέν έχει με μονιμα μουσεϊα ή κτίρια όπερας. Τέλος έπισημαίνεται ή επιβάρυνση που θα προκαλέσει τό κτίριο αυτό στό υπάρχον κυκλοφοριακό άδιέξοδο της περιοχής.

X X X X X X X X X X X X X

./..

Ιθάκη

Στις 28.4.81 η έφημερίδα ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΗ δημοσίευσε έρευνα της κ. Μπ. Χατζηνικολάου σχετικά με τό δημοψήφισμα τών 'Ιθακησίων υπέρ ή κατά της διατήρησης του χαρακτηρισμού του οίκισμου Βαθύ ως "παραδοσιακού" καί έπομένως ως διατηρητέου (τό δημοψήφισμα έχει έξαγγελθεΐ στό ήμερήσιο τύπο για τά τέλη 'Ιουνίου). Στην έρευνα αυτή πήρε μέρος ό ύπουργός ΧΟΠ κ. Γ. Πλυτάς, ή 'Επιτροπή 'Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του ΤΕΕ καί ή ΕΕ.

Λίγες μέρες άργότερα, ό κ. Σπ. 'Αρσένης, δήμαρχος του οίκισμου Βαθύ της 'Ιθάκης κάλεσε την ΕΕ να πάρει μέρος, μέ εκπρόσωπό της στην ένημερωτική συζήτηση της 31.5.81 στό πολιτιστικό κέντρο του νησιού. "Έτσι ή γεν. γραμματέας κ. Α. Μπούρα βρέθηκε στην 'Ιθάκη, όπου καί παρουσίασε μιάν εισηγήση σχετικά μέ την σταδιακή διεύρυνση του περιεχομένου του όρου "διατηρητέο μνημείο" στην έλληνική νομοθεσία καί στη συνέχεια προσπάθησε να τεκμηριώσει τούς λόγους για τούς όποιους ό οίκισμός Βαθύ άξίζει να προστατευθεί από την άνεξέλεγκτη δόμηση, κυρίως χάρη στό έξαιρετικά ώραίο τοπίο καί παρά τό γεγονός ότι τό μεγαλύτερο μέρος του οίκισμου κτίστηκε μετά τούς σεισμούς του 1953. Στην συζήτηση πήραν μέρος εκπρόσωποι του ΤΕΕ, του ΕΟΤ, του Συλλόγου 'Ιθακησίων καί του ΚΚ 'Εσ. καθώς καί ένα μεγάλο μέρος τών κατοίκων που προσήλθαν άθροοι.

Μέ την εύκαιρία αυτής της επίσκεψης διαπιστώθηκε ή άπουσία κάθε είδους έπαφής της διοικήσεως μέ τούς κατοίκους καί τά προβλήματά τους. Κανένα από τά άρμόδια ύπουργεία δέν φρόντισε να κατατοπίσει τούς κατοίκους πώς καί γιατί έγινε ό χαρακτηρισμός του οίκισμου τους καί σε τί άποβλέπει. 'Ενδεικτική της άδιαφορίας τών κρατικών ύπηρεσιών για την 'Ιθάκη ήταν άλλωστε καί ή άπουσία από τη συζήτηση αυτή επίσημων εκπροσώπων του 'Υπουργείου Πολιτισμού καί ΧΟΠ, όπως άλλωστε καί του Συλλόγου 'Αρχιτεκτόνων. 'Η δικαιολογημένη δυσπιστία τών κατοίκων για τίς πράξεις της δημοσίας διοικήσεως εκφράζεται έπιγραμματικά μέ τό έξης έρώτημα:

"'Αφού ό,τι έχει κτίσει τό έπίσημο κράτος στην 'Ιθάκη μέχρι στιγμής είναι πραγματικό έξάμβλωμα (π.χ. τά κτίρια ΔΕΗ καί ΟΤΕ) πώς θέλετε να πιστέψουμε ότι οι είδικοί όροι δομήσεως που μās ύποσχέθηκαν θα μās έξασφαλίσουν μια καλλίτερη 'Ιθάκη από αυτή που φτιάξαμε έμεΐς οι 'Ιδιοι μέ τά χέρια μās;"

Παρόλα αυτά οι 'Ιθακήσιοι καί ό δήμαρχός τους θέλουν να διατηρήσουν τό Βαθύ όμορφο από περηφάνεια καί άγάπη για αυτό που αντιπροσωπεύει ό τόπος τους. "Ας έλπίσουμε ότι ό ύπουργός ΧΟΠ θα θεσπίσει στις προθεσμίες που ύποσχέθηκε τούς είδικούς όρους δομήσεως καί τά οικονομικά κίνητρα που χρειάζονται για αυτό τό σκοπό.

Προσωπικότητες του εξωτερικού, φίλοι της Ελλάδας αγωνιούν κι' αυτοί
για την τύχη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς

ΟΙ TIMES του Λονδίνου στις 13.4.81 φιλοξένησαν στις στήλες τους έπιστολή του γνωστού φιλέλληνα Ευζαντινολόγου SIR STEVEN RUNCIMAN ο όποιος αναφέρεται στο θέμα της διατήρησης των παραδοσιακών μας οίκισμών. Περιληπτικά σημειώνουμε τα κύρια σημεία που θίγει:

"Η Ελλάδα παρ'όλο που είναι μία φτωχή και μικρή χώρα, έχει ίσως την μεγαλύτερη συγκέντρωση κλασικών μνημείων που αποτελούν μέρος του πολιτισμού μας. Με χαρά παρακολουθούμε τα πόσα έχουν επιτευχθεί στον τομέα της διατήρησης αυτής της κληρονομιάς παρ'όλο που οι πόροι είναι περιορισμένοι, και θέλουμε να τονίσουμε την ιδιαίτερα προσεκτική εργασία που επιτελείται στα μνημεία της Ακρόπολης. Αλλά η Ελλάδα δεν είναι μόνον η κλασική της περίοδος. Ελλάδα είναι ακόμα τό εξαίρετο τοπίο της έναρμονισμένο στις πόλεις της και στα χωριά με εκκλησιές και μοναστήρια και παλιά σπίτια χτισμένα στον τοπικό ρυθμό. Αυτή τη στιγμή όμως κινδυνεύει από αδιαφορία ή καταστρεπτική εκμετάλλευση τόσο το τοπίο, όσο και τα άσύγκριτα αυτά κτίσματα.

Μας ενθάρρυνε πολύ το γεγονός, ότι πριν ένα χρόνο περίπου δημιουργήθηκε ένα ειδικό Υπουργείο Περιβάλλοντος για να ασχοληθεί με θέματα οικολογίας και ανάπτυξης, όπως επίσης η πληροφορία ότι ένας μεγάλος αριθμός ιστορικών και παραδοσιακών κτιρίων και ακόμα ολόκληρες περιοχές κηρύχθηκαν διατηρητέες. Είναι δέ αποκαρδιωτικό να πληροφορούμεθα τώρα ότι μελετάται ο αποχαρακτηρισμός μεγάλου αριθμού περιοχών κηρυγμένων διατηρητέων, με την δικαιολογία της έλλειψης υπαλλήλων που να ασκούν τον αρχιτεκτονικό έλεγχο ή του γεγονότος της μεγάλης γραφειοκρατίας που πρέπει να ακολουθήσει ένας ιδιώτης των προστατευμένων περιοχών για να κάνει έστω και την παραμικρή διόρθωση ή αλλαγή στο σπίτι του.

Επισημαίνουμε το γεγονός ότι σ'ένα μεγάλο βαθμό δίκαια οι κάτοικοι των διατηρητέων περιοχών αντιτίθενται στο μέτρο της προστασίας αφού από τη μία μεριά μπορούν εύκολα να δανειοδοτηθούν για αναπτυξιακό έργο - συγκρότημα σε περιοχές που ήδη ή γή είναι ακριβή, ενώ δεν έχουν καμμία επιδότηση ή άλλη οικονομική βοήθεια για να διατηρήσουν ένα ιστορικό κτίσμα. Με άλλα λόγια πρέπει να είσασθοουν κάποια οικονομικά κίνητρα αφ'ένος και αφ'έτέρου να απλουστευτεί ή διαδικασία έπισκευών στα διατηρητέα παλαιά κτίσματα.

Θά είναι πολύ κρίμα εάν προχωρήσει ο αποχαρακτηρισμός και ξαναγορίσουμε στο καθεστώς της ανεξέλεγκτης μανίας για "ανάπτυξη" που ήδη μετέτρεψε ώρες έλληνικές πόλεις σε ζουγκλες του μπετόν, και σκέπασε έκτεταμένες άκτες με άμορφα ξενοδοχεία και άταίριαστες βίλλες.

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι ὁ ἀρμόδιος ὑπουργός καί οἱ περί αὐτοῦ δέν θά στρέψουν ἐσκεμμένα, πρὸς ἄλλη κατεύθυνση τὰ μάτια ἐνῶ καταστρέφεται καί τό ὑπόλοιπο τῆς φυσικῆς καί παραδοσιακῆς ὁμορφίᾳς τῆς χώρας."

Ουμίζουμε στούς φίλους μας ὅτι ὁ SIR STEVEN εἶναι πρόεδρος τῆς NATIONAL TRUST FOR GREECE.

X X X X X X X X X X X X X

Ὁ Σταθμός Βιολογικῆς Ἑρευνας τῆς Πρέσπας ἄνοιξε τίς πόρτες του στούς ἐρευνητές. Ἐξοπλισμένος ἄν ὄχι ἄρτια ἀλλά μέ τὰ βασικότερα εἶδη ἐπιπλώσεως στούς κοιτῶνες καί στούς ἐργαστηριακοὺς χώρους ὥστε νά μπορεῖ νά φιλοξενεῖ ὁμάδες ἐπιστημόνων, ὁ σταθμός δέχθηκε στίς ἀρχές Ἀπριλίου γιά 6 ἐβδομάδες τήν πρώτη μικτή ὁμάδα ἐλλήνων καί ξένων ἐπιστημόνων μέ ἐπικεφαλῆς τόν καθηγητή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γ. Ματσάκη

Σκοπός τῆς ἀποστολῆς ἦταν τό ξεκίνημα μιᾶς συστηματικῆς ἀπογραφῆς τῶν πληθυσμῶν τῶν πτηνῶν, διερεύνηση ὁρισμένων βιο-οικολογικῶν χαρακτηριστικῶν τους, μέ προοπτική τόν καθορισμό προτεραιοτήτων καί ἐπιλογῶν γιά τήν προστασία τῆς πανίδας. Στήν ἀποστολή μετεῖχαν: ὁ κ. G. BERLIG, ὀρνιθολόγος, συνεργάτης τοῦ Μουσείου τῶν Παρισίων, ὁ κ. PRODON, πανεπιστημιακός βοηθός στό ἐργαστήριό χειρσαίας οἰκολογίας (Σορβὼνη), ὁ βιολόγος κ. Θ. Περγαντῆς, ὁ κ. Μυλωνᾶς, τοῦ ἐργαστηρίου Ζωολογίας, σύμβουλος οἰκολογίας τῆς Γραμματείας Χωροταξίας τοῦ ΥΠ.ΣΥ. καί φοιτητές.

Θά ἀκολουθήσῃ καί δεύτερη μετάβαση σέ σύντομο διάστημα, διαρκείας περίπου 2 μηνῶν. Ὅπως ἀναφέρεται ὁ Σταθμός γιά νά λειτουργήσῃ ἀπρόσκοπτα καί ἀποδοτικότερα ἀπαιτεῖ συμπληρώσεις καί ἡ Ε.Ε. ἐντείνει τίς προσπάθειές της ὥστε νά καλυφθοῦν οἱ ὑπάρχουσες ἐλλείψεις. Ἐπισημαίνουμε τήν ἀνάγκη κατασκευῆς παρατηρητηρίου μέσα στήν λίμνη σάν μιά βασική προτεραιότητα ὥστε οἱ ἐπισκέπτες νά μὴν πλησιάζουν τίς φωλιές τῶν πουλιῶν καί τὰ ἐνοχλοῦν.

X X X X X X X X X X X X X

Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης

Θεωροῦμε ὑποχρέωσή μας νά μνημονεύσουμε καί ἀσφαλῶς νά εὐχαριστήσουμε τίς ἐφημερίδες "KASSOPRINI", "NEA" καί "MESEMPRINI" γιά τήν εὐαισθητοποιημένη τους θέση πᾶνω στά καίρια θέματα τῆς διατήρησης τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς.

Ἀπό τήν σημαντική προβολή πού δοθηκε ἀπό τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης εἴτε σέ συγκεκριμένα ἔργα εἴτε στίς γενικότερες θέσεις πού ἐκπροσωπεῖ ἡ Ε.Ε. θέλουμε νά ξεχωρίσουμε τήν συζήτηση πού παρουσίασε ἡ κ. Εὐαγγελίδου στήν τηλεόραση μέ θέμα τήν προστασία τῶν παραδοσιακῶν μας οἰκισμῶν. Ὁμιλητές

Ήταν οί κύριοι Σ. Παπαπολίτης, Δεκαβάλλας, Γ. Κριμπάς καί Β. Μελάς. Ἡ τη-
λεοπτική αὐτή παρουσίαση εἶχε σάν ἀφορμή τή δημόσια συζήτηση πού ὀργάνωσε
ἡ Ε.Ε. τόν περασμένο Φεβρουάριο στό Ε.Ι.Ε. μέ θέμα: "Πολιτική γιά τήν διατή-
ρηση τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μας κληρονομιάς. Ἀπευθύνουμε τίς εὐχαριστίες μας
τόσο στήν κ. Εὐαγγελίδου γιά τήν προβολή τοῦ τόσο σημαντικοῦ αὐτοῦ θέματος
ὅσο καί στούς ὁμιλητές.

Θέλουμε ἐπίσης νά ἐπισημάνουμε τή συμβολή στή γενικότερη
συζήτηση τῆς πρωτότυπης ἔρευνας τῆς κ. Μ. Κατζηνικολάου μέσα ἀπό τίς στήλες
τῆς "ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΗΣ" πάνω στό ἴδιο θέμα.

Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ

Ἡ ἐταιρεία γιά τήν Προστασία τῆς Ἑλληνικῆς Κληρονομιάς πού ἐδρεύει
στήν Ἀμερική (SPGH) χρηματοδοτεῖ μερικῶς μέσω τῆς Ε.Ε. τό πρόγραμμα καθα-
ρισμοῦ καί γενικά διευθετήσεως τοῦ χώρου γύρω ἀπ'τό ἀρχαῖο ἱερό τοῦ Διόνυσου
(Ἰκαρία, Διόνυσος - Ἀττικῆς).

Τό ἀρχαῖο αὐτό ἱερό ἦρθε στό φῶς ἀπό τήν ἀρχαιολογική σκαπάνη πρὶν
100 περίπου χρόνια (Ἀμερικάνικη Ἀρχ. Σχολή) βρίσκεται δέ σέ μία ἐκπληκτική
τοποθεσία. Ἐκτοτε οὔτε οἱ ἐργασίες ἀναστήλωσης εἶχαν προχωρήσει, ἀλλά
οὔτε ὁ σημαντικός αὐτός ἀρχαῖος χώρος ἀπό τόν ὁποῖο ξεκινάει ἡ ἀρχαία τραγω-
δία ἦταν προσιτός στό κοινό.

Ἡ διευθέτηση καί ὁ καθαρισμός τοῦ χώρου πού ἔχει ἀναλάβει ἡ Ἀμε-
ρικάνικη Ἀρχαιολογική Σχολή σάν μιά συμβολική ἐκδήλωση γιά τόν ἐορτασμό τῶν
100 χρόνων τῆς παρουσίας της στόν Ἑλληνικό χώρο, ἔχει ἀκριβῶς αὐτό τόν
στόχο νά κάνει προσιτή τήν Ἰκαρία στό κοινό.

Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ

Νέα Μονή Χίου

Τίς εἰκόνες πού θά τοποθετηθοῦν στό τεμπλο τοῦ Καθολικοῦ τῆς Νέας Μονῆς Χίου,
φιλοτεχνεῖ ὁ Ἀγιογράφος κ. Φ. Σαρρῆς. Πρόκειται γιά 2 Δεσποτικές εἰκόνες
ἀντίγραφα τῶν Ἀεσποτικῶν εἰκόνων τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς Θεολόγου Πατρίου. Μέ
τήν τοποθέτηση τῶν εἰκόνων συμπληρώνεται καί κλείνει ὁ τελευταῖος κύκλος τῶν
ἐργασιῶν τῆς Μονῆς.

Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ Χ

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς Παγκόσμιας ἡμέρας Περιβάλλοντος ἡ Ε.Ε. στήν προσπάθειά
της νά συμβάλλει στήν συνειδητοποίηση τῶν ἐπείγοντων περιβαλλοντικῶν προ-
βλημάτων πού ἀπασχολοῦν τούς κατοίκους τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς ἀλλά καί
τίς ἀρχές, ὀργάνωσε μιά διήμερη συνάντηση στίς 5 καί 6 Ἰουνίου στό Ε.Ι.Ε.
Ἐπισυνάπτονται τό πρόγραμμα καί τά πορίσματα τῆς συζήτησης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10

Υ
J. Borkedal
J. A. A. A.
NEA ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ρυθμ. 18